

## בעל הסולם. מובא בהקדמה לפרי חכם על התורה

"תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם, הקב"ה ואביו ואמו, אביו מזריע הלובן וכו'. אמו מזרעת אודם וכו'. והקב"ה נותן בו רוח ונשמה" וכו' (נדה לא.).

"אדם" נקרא בחינת הנפשות שבו. כמו שאמרו חז"ל, (יבמות סא.) "אתם קרוין אדם". והוא נפש הישראלי, שבזה הוא מובדל ומופרש מאומות העולם.

האדם מורכב משני דברים - חומר וצורה. חומר, אנו מכנים את הבריאה. וצורה, את הבורא. יוצא שיש לנו בהכרח שלשה שותפים. הקב"ה, שהוא נותן את הנשמה והאור המחיה את הכלי, הנקרא בחינת השראת השכינה, שמשרה שכינתו בכלי. והכלי נמשך מאב ואם, אביו נותן את הלובן, ואמו האודם.

וכמו שהאדם מורכב משני דברים, כמו"כ הכלי מורכב משני דברים, א. רצון לקבל. ב. כח העיכוב. כי שלימות הכלי אינו יכול להיות מחומר אחד - רצון לקבל, אלא שמוכרח להיות גם מבחינת תיקוני הכלי, הנקרא בשם כח העיכוב. שמכריח את רצונו מלקבל.

לכן, מהאם - הסביבה, הוא מקבל הרצון לקבל. ומהאב - רבו הוא מקבל את תיקוני הכלי. והאור - הצורה שמתלבש בתוך הכלי נקרא הבורא.

אב, נקרא הרב, כמו שאמרו חז"ל, (סנהדרין יט:) "כל המלמד בן חבירו תורה וכו' כאילו ילדו". אם, נקראים החברים, שהאדם רוכש מחברו בחינת סימוקים, היינו גבורות. ועד כמה שהרב משתדל עמו ונותן בו לובן, שמלבנו מהאדמימות שרכש מחבריו, ברגע שהוא יוצא מבית הרב ונכנס לתוך הסביבה, מיד נאבדים כל הרצונות, התשוקות והמגמות שקנה בזיעת אפו בעזרת רבו.

אבל אין ההפסד גדול ביותר, היות שבסופו של דבר, הוא עולה מעלה מעלה, עד שמגיע לרום הפסגה, כי על ידי כף הקלע שנקלע מפעם בפעם, מרבו לסביבה ומהסביבה לרבו התרקם הכלי ונעשה ראוי למשכן השראת השכינה. - שהקב"ה ה"ס קו האמצעי, שהוא מכריע ועושה שלום ביניהם בסוד, (תהלים פה ט) "כי ידבר שלום אל עמו". שעל ידי שלשה אלו נולד האדם, ואם יחסר אחד מאלו אינו יכול להולד, כי הקב"ה אינו יכול לתת את הרע הזה, מה שהוא קונה מהחברה.

ואם קשה בעינינו, הלא הבורא יתברך, הוא כל יכול, למה אינו יכול להשפיע את העוביות והרע. כי ידוע שכל מה שאנחנו רואים מבינים ומרגישים, אין זה מחייב את המציאות, שתראה כמו שאנחנו רואים אותה. כי כל הצורות שאנחנו חותמים למציאות, אין היא מתרגשת, שתתפעל מהם.

כי הכלל הוא שאין התחתון יכול לפעול על העליון, רק ההפך העליון יכול לפעול על התחתון. אלא שהבורא יתברך הטביע בנו את הכח הזה, שאנחנו נרגיש מאיזה מציאות, איזה צורה, ונאמר עליה שרק זו המציאות, שאין למעלה הימנה בחינה עליונה יותר, אלא מה שאנו מרגישים, רואים ומבינים, זו אמיתית.

אבל צריכים לדעת, שכל זה אינו לא פחות ולא יותר אלא מאמיתיות מדרגה שלימה. שהמדרגה שאנחנו עומדים

בה עכשיו, היא מחייבת אותנו להרגיש כך, בכדי שעל ידי זה, נבוא למטרה האמיתית. וידוע בכדי להגיע לשלימות יש הרבה מדרגות, לכן יש הרבה הרגשות, וכל הרגשה היא אמיתיות, שלולי זה - שאם לא נשיג כן ונרגיש כך, לא נגיע למה שמוטל עלינו להגיע.

אבל בסופו של דבר, אין אנו יכולים לחייב את המציאות, שתהיה באותה הצורה, כפי שהיא מתגלית אלינו, כי מראה אלינו הוא כפי שהמטרה מחייבת אותנו - כפי קטנותנו. בדומה לאב הרואה את בנו עולה על סולם רעוע, והוא מראה לו פנים אכזריות, כדי להבהילו שלא יעלה, וכוונתו להצילו ממות ח"ו, האם אנחנו יכולים לחייב שתהיה אותה הצורה האכזרית של אביו למציאותו האמיתית, ולומר שבאמת יש לו אב אכזר ורע לב, כי הוא לא נותן לבנו את מבוקשו? אלא כל פעם שהדבר תלוי בתיקונים, - התיקונים הם הנותנים את הצורות, ולא המציאות את הצורות. יען שלא ניתן לנו להשיג את המציאות.

ומה שהקשינו לעיל, אם הבורא יתברך כל יכול, למה אינו אינו משפיע את העוביות והרע? התשובה היא, בזמן שהאדם משיג רק עוביות ורע, הוא אינו מאמין שהבורא יתברך, הוא הפועל לכל אלה. כי מטרם שזוכים להשגחה פרטית, אין בדעת האדם להשיג שהוא עושה ויעשה לכל המעשים, אפילו למעשים הרעים שמתגלים בעולמנו זה. לכן הוא מחויב לקנות על ידי הסביבה - החברה, אבל כדי שלא ישאר בתוך הסביבה, חייב שיהיה לו רב, שימשיכו תמיד אליו, ושלא יתן לו זמן לטבוע בטיט היום, וזה נקרא בחינת הלובן שבו. ורק כך מתקם הכלי הראוי לשכון עליו אור הוי' ותורתו.

ועוד אפשר לומר, שאי אפשר ליחס הרע להבורא יתברך, שהוא הטוב בתכלית, לכן כל זמן שהאדם מרגיש מצבים רעים, הוא מוכרח לומר שהם באים ממקום אחר - מהסביבה, אבל לאמיתו של דבר, כשהאדם זוכה לראות רק טוב, ושואין כל רע בעולם, והכל נהפך לטוב, אז מראים לו האמת, שהבורא יתברך עשה הכל, מטעם שהוא כל יכול, שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.